Leto LXXV., št. 230 Ljubljana, četrtek 14. oktobra 1943 Preis — Cena — Prezzo: cent. 50

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINIJEVA ULICA 5 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11 lir — Račun pri poštno ček. zavodu: Ljubljana 10.351

Starke Sowjetangriffe auf den Brückenkopf Saporoschje und südöstlich Kiew in schweren Kämpfen zerschlagen

137 Panzer vernichtet — Neue Abwehrerfolge bei Gomel und Smolensk — Am 11. und 12. Oktober 142 Sowjetflugzeuge abgeschossen — Oertliche Angriffe der Anglo-Amerikaner in Süditalien blutig abgewiesen

Aus dem Führerhauptquartier, 13. Okt. DNB. Das Oberkommando der Wehrmacht gibt bekannt:

Am Dnjepr griff der Feind gestern den ganzen Tag über den Brückenkopf Saporoschje und unsere Stellungen im Abschnitt südlich Kiew mit starken Kräften an. In schweren Kämpfen wurden die Angriffe zerschlagen und dabei 137 Panzer abgeschossen. Oertliche Einbrüche sind abgeriegelt.

An der Pripjet-Mündung und südlich Gomel eroberten Panzertruppen und Grenadiere in schwungvollen Gegenangriffen mehrere in den Vortagen verloren gegangenen Ortschaften zurück.

Nördlich Gomel und westlich Smolensk unternahmen die Sowjets mit zusammengefassten Kräften neue Durchbruchsversuche. Im erbitterten Ringen erzielten unsere Truppen dort wieder einen vollen Abwehrerfolg.

Von der übrigen Ostfront, besonders aus den Abschnitten nördlich des Asowschen Meeres und südwestlich Welikije Luki, wird lebhaftere örtliche Kampftätigkeit gemeldet.

Am 11. und 12. Oktober schossen Jäger und Flakartillerie an der Ostfront 142 Sowjetflugzeuge ab. Sechs eigene Flugzeuge werden vermisst.

An der süditalienischen Front verstärkte sich gestern die beiderseitige Artillerietätigkeit erheblich.

Mehrere örtliche Angriffe britisch-nordamerikanischer Kräfte im Volturno-Tal und im Südapennin wurden unter hohen blutigen Verlusten des Feindes abgewiesen.

Im Mittelmeerraum bombardierte die Luftwaffe mit gutem Erfolg einen feindlichen Inselstützpunkt und führte einen wirkungsvollen Nachtangriff gegen Hafen und Flugplatz von Ajaccio.

Forti attacchi contro la testa di ponte di Saporoscie e a sudest di Kiev spezzati in duri combattimenti

Dal Quartier generale del Führer, 13. ottobre. DNB. Il Comando Supremo tedesco comunica:

Sul Dnjeper il nemico ieri durante tutto il giorno con ingenti forze lanciava attacchi sulla testa di ponte presso Saporoscie nonchè sulle nostre posizioni nel settore a sudest di Kiev. In duri combattimenti gli attacchi sono stati respinti causando la perdita di 137 carri armati. Breccie locali furono asseragliate.

Alla foce del Pripjet ed a sud di Gomel le truppe corazzate e granatieri, sferrando contrattacchi pieni di slancio, hanno riconquistato parecchie località perdute nei giorni precedenti.

Al nord di Gomel ed ad ovest di Smolensk i sovietici tentavano nuovamente, impegnando forze concentrate, di rompere il fronte. Nel corso di accanita lotta le nostre truppe ottenero colà di nuovo pieno successo difensivo.

Dal rimanente fronte orientale, specialmente dai settori al nord del Mar d'Asov e a sud-ovest di Velikije Luki si segnala più vivace attività combattiva locale.

Nei giorni 11 e 12 ottobre i caccia e l'artiglieria controaerea sul fronte orientale hanno abbattuto 142 velivoli sovietici. Mancano sei propri apparecchi.

Al fronte d'Italia meridionale ieri aumentò in modo rilevante l'attività d'artiglieria da ambo le parti.

Parecchi attacchi locali di forze britanniche e nordamericane nella valle di Volturno e nell'Apennino meridionale sono stati respinti con gravi e sanguinose perdite del nemico.

Nel Mediterraneo la Luftwaffe ha bombardato con buon successo una base insulare nemica ed intrapreso un attacco notturno con pieno effetto contro il porto e l'aerodromo di Ajaccio.

Manila pred velikim dogodkom

Na predvečer proglasitve neodvisnosti Filipinov

Tokio, 13. okt. DNB. (Vzhodnoazijska služba.) Na predvečer proglasitve filipinske neodvisnosti nudi Manila, ki je svečano okrašena, še bolj živahno in pestro sliko kot po navadi. Tisoči obiskovalcev iz vseh delov raznih Filipinskih otokov hočejo biti priča tega zgodovinskega dogodka. Vsi obiskovalci nosijo svoje barvite narodne noše, med katerimi je najlepša »Sarong-Tagalog«, ki obstoja iz srajci podobnega, bogato vezenega oblačila, čigar tanko blago je za tamkajšnje vroče podnebje posebno prikadno. Narodni jezik Tagalog, ki je zopet oživel, se prvič pojavlja na novih spominskih znamkah, opremljenih poleg tega tudi z novo filipinsko zastavo in z dvema raztrganima verigama, ki simbolizirata zopet pridobljeno svobodo.

Prebivalstvo se najbolj zanima za okrasitev zakonodajne skupščine v centru mesta. Nasproti tega poslopja, s katerega bodo proglasili državno neodvisnost, leži stara španska vas Santiago. Ta stara trdnjava tuje nadoblasti bo v četrtek, ob priliki svečane proglasitve neodvisnosti, opozarjala filipinsko prebivalstvo, da mora svojo svobodo stalno braniti. Ostalih priprav za upravno ureditev nove republike tuji opazovalec sicer ne vidi, čeprav jih mrzlično pripravljajo. Na dan proglasitve neodvisnosti se bo podal predsednik dr. Jose Laurel v palačo Malacalan, kjer bo sedež nove vlade.

Tokio, 14. okt. R. Na predvečer proglasitve neodvisnosti Filipinov je izjavil predsednik filipinskega izvršnega odbora: Pod zaščito Japonske bomo Filipinci v bodočnosti popolnoma neodvisni. Japonci so nam pustili svobodne roke pri sestavi naše ustave in pri sestavi vlade 18. milijonov Filipincev se bo v neomajni zvestobi do Japonske uveljavilo v okviru velikoazijskega področja blagostanja.

Ameriška „vohunska komisija“ ni zadovoljna z Anglijo

Angleška bojazen pred imperializmom dolarja — USA hočejo zadržati Islandijo, Kaledonijo in Salomone

Stockholm, 12. okt. DNB. Kakor znano, je obiskala neka skupina ameriških senatorjev vse zunanje položaje ameriške vojske. O vtisih te komisije se je razpravljalo na neki tajni seji in kakor je baje izvedel washingtonski dopisnik »News Chronicla«, je bilo po seji največ govora o tem, da se morajo Zedinjene države proti Angliji uveljaviti in misliti posebno na lastne koristi. V skrajnem primeru morajo Zedinjene države postati celo imperialistične, ker bodo sicer pregažene od Anglije. Senatorji so se tudi pritoževali proti angleški poročevalski službi, ki se je med vojno razširila po vsem svetu, in proti angleški poročevalski politiki. Angleška poročevalska služba omalovažuje ameriške vojne uspehe, dočim uspehe angleških čet istočasno povzdiguje visoko v nebo. Anglija tudi čisto »mlačno« spremlja vojno proti Japonski in noče poslati svoje velike armade v Indiji v boj. Velike gmotne in politične koristi pa vleče Anglija iz vseh ameriških dobav. Tako prevzema na srednjem vzhodu razdeljevanje velikanskih ameriških dobav, toda zamolčuje ameriško poreklo blaga in si s tem ustvarja veliko prijateljev na ameriški račun. Kot »nezaslišano« pa smatrajo posebno senatorji, da bi morale Zedinjene države po koncu vojne vrniti letalska oporišča, katera so zgradili z ogromnimi stroški. V nekem svojem poročilu zahtevajo, naj prepusti Rusija Američanom oporišča, s katerih bodo lahko bombardirali Japonsko.

Stockholm, 12. okt. DNB. Predlog ameriškega senatorja Chandlerja, ki ga je stavil po svoji vrnitvi s tihomorskega vojnega področja in se glasi, da mora biti povojna ameriška politika enaka »imperializmu«, ni naletela v angleški javnosti na ugoden odmev. Posebno angleški kolonijalni tisk, ki komentira ta predlog, izraža bojazen, da se zamore imperialistična ideja Chandlerja izmaličiti po vojni v ilejo ameriške trgovinske nadvlade in to v toliko bolj, ker je senator predlagal, da si morajo Zedinjene države zadržati Islandsko, Novo Kaledonijo in Salomone kot povojne oporiščne točke.

Te dni dovaža skoraj vsak dan kolona 14—15 tovornih avtomobilov, ki vozijo za ljubljanski Prehranjevalni zavod, moko in drugo živila v Ljubljano. S posredovanjem nemških vojaških oblasti je namreč civilna uprava dovolila, da se Ljubljana založi iz skladišč na Gorenjskem. Že prejšnji teden so vozili tovorni avtomobili v domžalsko okolico v tamkajšnje mline. Tam so vedno kolono visoko natovorili z vrečami, v katerih je bila pšenična, ržena in krušna moka. Ker je vsakokrat avtomobilska kolona lahko pripeljala nad 70.000 kg moke, je v Ljubljani z današnjim dnem že več moke, kakor jo potrebuje vsa Ljubljana do konca meseca. Za nadaljnje mesece pa je redna preskrba Ljubljane z živili popolnoma zagotovljena. Gornja slika nam kaže avtomobilsko kolono Prevoda na Tyrševi cesti pred blokom.

Močni sovjetski napadi na mostišču Zaporožje in južnovzhodno od Kijeva v težkih bojih razbiti

137 oklopnikov uničenih — Novi obrambni uspehi pri Gomlu in Smolensku — 11. in 12. oktobra sestreljenih 142 sovjetskih letal — Krajevni anglo-ameriški napadi v južni Italiji krvavo zavrnjeni

Iz Führerjevega glavnega stana, 13. okt. Vrhovno poveljništvo oboroženih sil javlja:

Ob Dnjepru je napadal včeraj sovražnik ves dan z močnimi silami mostišče Zaporožje in naše postojanke v odseku južnovzhodno od Kijeva. V dudih bojih so bili napadi razbiti in je bilo pri tem uničenih 137 oklopnikov. Krajevni vdori so zajezeni.

Ob izlivu Pripjeta in južno od Gomla so oklopne čete in grenadirji v zanosnih protinapadih ponovno osvojili v zadnjih dneh izgubljene kraje.

Severno od Gomla in zapadno od Smolenska so podvzele sovjetske čete s strnjenimi silami nove poizkuse za proboj. V ogorčenem boju so tu dosegle naše čete ponovno popoln obrambni uspeh.

Z ostalega vzhodnega bojišča javljajo posebno iz odsekov severno od Azovskega morja in južnozapadno od Velikih Luk živahne krajevne boje.

Dne 11. in 12. oktobra so sestrelili lovci in protiletalsko topništvo na vzhodnem bojišču 142 sovjetskih letal. Pogrešamo 6 lastnih letal.

Na južno-italijanskem bojišču je bilo včeraj občutno ojačeno obojestransko topniško delovanje.

Več krajevnih napadov angleško-ameriških sil v dolini Volturna in v južnih Apeninih je bilo zavrnjenih z velikimi krvavimi izgubami sovražnika.

V Sredozemlju je letalstvo bombardiralo z dobrim uspehom neko sovražno otoško oporišče in izvedlo učinkovit nočni napad na pristanišče in letališče mesta Ajaccio.

Srditi obrambni boji na srednjem Dnjepru

Siloviti sovjetski napadi so bili v žilavi borbi zavrnjeni s krvavimi izgubami za sovražnika

Berlin, 14. okt. R. Na frontnem odseku med Zaporožjem in Azovskim morjem se je včeraj premaknilo težišče borb nekoliko dalje proti severu. Pri Melitopolu so poizkusili Sovjeti več krajevnih sunkov v moči do enega polka. Vsi njihovi napadi pa so bili kljub močni topniški podpori zavrnjeni. Na mostišču pri Zaporožju so Sovjeti ves dan napadali s pehoto, tanki in letalstvom. Nemške čete so zavrnile vse napade v srditih borbah, v katerih je uspešno sodelovalo nemško letalstvo, ki je obstreljevalo v nizkih poletih sovražne tanke in sovražne položaje s strojnicami in z bombami.

Še hujši napadi so bili na srednjem Dnjepru. Sovražnik je napadal Kijev z južnovzhodne strani z močnimi pehotnimi in tankovskimi oddelki. Četudi je te napade podpiralo topništvo s hudim ognjem in številno letalstvo — sodelovalo je najmanj 250 tankov, so nemške čete razbile vse sovjetske poizkuse. Samo pred črto zbora, ki je bil v središču napada, je obležalo 130 sovjetskih tankov. Uničenih je bilo tudi še veliko število drugih tankov in bojnih vozil na drugih odsekih fronte, tako da se je število predvčerajšnjim in včeraj uničenih tankov na vzhodnem bojišču povišalo na 241. Tudi večina sovražnih letal, ki jih je bilo v obeh dneh sestreljenih 141, je bilo uničenih na srednjem Dnjepru.

Berlin, 13. okt. DNB. Med težkimi boji na kubanskem mostišču, ki so bili pred kratkim zaključeni, je neka nemška protiletalska divizija, ki je podpirala pomorske čete in sodelovala pri obrambi proti letalskim napadom, zbila v času od 10. februarja 1943 do 8. oktobra t. l. 395 sovražnih letal in uničila 19 sovražnih tankov.

Celo angleški komunisti priznavajo nemške uspehe na vzhodu

Ženeva, 13. okt. DNB. »Daily Worker« graja v nekem poročilu svojega vojaškega dopisnika zadnji Churchillov govor, češ da ni dovolj proslavil »uspehov« rdeče armade. Znano je, nadaljuje list, da je v Angliji in v Ameriki vse polno vojaških opazovalcev, ki verjamejo nemškim uradnih izjavam, da se ves nemški umik razvija popolnoma po načrtu. Res moramo priznati, da je število nemških vojakov, ki so jih ujeli Sovjeti, neverjetno nizko in da so Nemci med vsem svojim umikom samo enkrat pričeli z resnično veliko ofenzivo. Nemško vojaško poveljstvo, tako piše list, še vedno razpolaga z obširnim operacijskim prostorom. Nasprotno pa je rdeča armada zaradi ogorčene nemške obrambe utrpela hude izgube ljudi in materijala, dočim niso bili Nemci niti enkrat samkrat pognani v beg.

Angloameriška besedolomnost

Z brezobzirno kršitvijo sklenjenih pogodb in danih zagotovil so se polastili portugalskih Azorskih otokov

Berlin, 14. okt. R. Kakor poročajo iz Lizbone, zahtevajo sedaj tudi Zedinjene države pravico do souporabe portugalskih otokov, ki so jih prevzeli Angleži. Angleži so se pri tem skliceval na zavezniško pogodbo iz leta 1371. To je najstarejša angleško-portugalska pogodba, ki pa je bila v naslednjih stoletjih vedno znova izpremenjana, ker so izkoristili Angleži vsako priliko, da bi si prilastili portugalske kolonije. Šest sto let so Angleži sistematično izkoriščali in plenili portugalsko ozemlje. Slično kakor dosedaj, so Angleži tudi tokrat prelomili svojo pogodbo s Portugalsko in izsilili prepustitev oporišč na Azorih. Angleži so sklenili to pogodbo 9. novembra lanskega leta, ko so Američani napadli Severno Afriko. Takrat je angleška vlada v posebni noti zajamčila nedotakljivost portugalske posesti. Takrat je zagotavljala, da ne namerava podvzeti ničesar, kar bi imelo za posledico odvzem portugalskega ozemlja. Podobno izjavo je podal tudi Roosevelt 11. novembra 1942 glede Španije in Portugalske. Tudi on je izrazil upanje, da bosta mogli obe ti dve državi ostati izven vojne. S hladnokrvno kršitvijo vseh teh zagotovil pa so sedaj izsilili koncesije na Azorih. To je nov dokaz, kako Anglija in Amerika teptata pravice malih narodov.

Zahteve Sovjetov so vedno večje

Naraščajoč vpliv Moskve v Egiptu — Angloameričani jim pripravljajo pot

Stockholm, 13. okt. DNB. Po neki Reuterjevi vesti je izjavil dopisnik angleške pročevalske službe Harrison: »Po nedavni vzpostavitvi diplomatskih odnosov med Rusijo in Egiptom se vrše sedaj posvetovanja o možnostih zgraditve sovjetskih letališč na egiptskih tleh, ki naj bi služila v »trgovske« namene in pospeševala razvoj letalskega prometa med obema državama. Zanimivo je, da bo odslej naprej Sovjetska unija povabljena na sleherno letalsko konferenco med USA in britanskim imperijem. Očividno so Sovjeti vedno bolj zainteresirani na jugovzhodni Evropi in na vzhodnem Sredozemlju. Po vojni lahko računamo s povečanjem, nikakor pa ne z zmanjšanjem njihovih zahtev.

Kairo, 14. okt. R. Neki ameriški radijski komentator je izjavil glede moskovske zahteve po letalskih oporiščih v Egiptu: Očitno je, da naraščajo boljševiške zahteve v Sredozemlju vedno bolj in bolj.

Moskva hoče likvidirati Finsko

Ankara, 14. okt. R. Moskovski list »Pravda« zahteva v nekem svojem komentarju, da se izbriše finska neodvisnost.

Poroka japonske princese

Tokio, 14. okt. R. Včeraj so proslavili v cesarski palači poroko najstarejše hčerke japonskega cesarja.

Zopetna kršitev švicarske nevtralnosti

Bern, 13. okt. DNB. Angloameriška letala so včeraj zopet kršila švicarsko nevtralnost. O tem uradno objavljajo:

»Tuja letala so dne 12. oktobra ob 14.35 preletela med krajema Arbon in Alterheim švicarsko državno ozemlje.«

Zatemnitev

je obvezna od 18. do 6. ure!

Beseda mladine

V ponedeljek je v Ljubljani manifestirala slovenska akademska mladina. Njeni zastopniki so spregovorili na balkonu vseučiliške palače, na balkonu, ki je bil že priča pomembnih dogodkov v novejši zgodovini Ljubljane in slovenskega naroda. S tega balkona so v ponedeljek opoldne razvili slovensko zastavo. Dali so s tem vidnega izraza novemu položaju, ki je nastal za Slovence po odločitve Velike Nemčije kot edine zaščitnice malih narodov v Evropi in edinega branika Evrope proti komunistični poplavi, da vzame naše kraje pod varstvo svoje mogočne oborožene sile ter nudi Slovencem možnost samostojnega dela za svojo bodočnst.

Ob tej prelomnici, ko je naša lastna odgovornost še prav posebno velika, so z univerzitetnega balkona akademiki spregovorili resne in tehtne besede na slovensko mladino, slovensko izobraženstvo, na Ljubljano in vse Slovence. Govorili so jasno in nič niso skrivali za besedami. Njih besede so zvenele nedvoumne, njih sodba in obsodba je bila odločna in neposredna, da je ne more preslišati nihče, ki mu je bila namenjena.

Objavili smo že poslanico, katero so akademiki naslovili na narod. Poslanica in govori akademskih zastopnikov so opisali našo narodno nesrečo, razkrinkali in obsodili uničujoče početje komunistov ter prikazali strašne žrtve našega naroda. Pri tem so tudi s prstom pokazali na moralne sokrivce te nepopisne nesreče. Pribili so krivdo in odgovornost vodilnih mož, ki niso nastopili ob usodnih trenutkih l. 1941, da bi obvarovali ljudstvo pred zablodami. Ostra obsodba je bila izrečena tudi nad vsemi onimi, ki so ali sami zastrupljali našo mladino s kulturnim boljševizmom ali pa vsaj mirno gledali, ko so jo zastrupljali drugi. Razkrinkali so končno ogromno krivdo, katero so si naprtili badoglievci s skrivnim podpihovanjem in podpiranjem komunističnega rovarjenja.

Besede so bile jasne in nedvoumne. Nič drugega ni mogoče razumeti za njimi, kakor to, kar so povedale. Ne morejo jih preslišati oni, katerim so bile naslovljene. Zastopniki akademske mladine so s prstom pokazali na moralne sokrivce naše nesreče ter pribili tudi vso odgovornost omahljivih in bojazljivih, zlasti pa krivdo kratkovidnih, a kljub temu skrajno škodljivih špekulantov.

Spregovorila je akademska mladina ter neustrašeno pogledala resnici v oči. Spregovorila je mladina, ki še ne pozna kompromisov in je še ne teži preteklost. Njeni nagibi so zato idealistični, izvirajoči samo iz ljubezni do narodne skupnosti. Pokazala je pot, ki jo hoče hoditi in po kateri ji mora slediti ves narod, če si hoče zagotoviti svoj obstanek.

Dvojna mera v Angliji

Dočim plutokrati v vojni zaslužijo, morajo svojci padlih beračiti

Ženeva, 13. okt. DNB. Po nekem poročilu »Daily Heralda« so se združile matere padlih angleških vojakov v »Narodni materinski zvezi za vojne rente«, da bi izvojevale svojcem v vojni padlih primerne pokojnine.

Ustanoviteljica in predsednica te zveze gospa Amelija Hayes iz Buncar-Lanea, ki je izgubila svojega sina edinca v bojih pri Dieppe-u, je te dni na nekem zborovanju izjavila: »Zakaj naj bi na kolenih prosile za podporo. Žrtvovanje naših sinov ni bila nikaka dobrodelnost«. Gospa namreč enako kot ostale žene, ki so se ji priključile, še ni prejela niti enega pennyja podpore. Žene nameravajo poslati ministru za pokojnine posebno odposlanstvo z zahtevo, da dobe žene, ki so izgubile v vojni svojega edinega hranitelja, državno rento. »Me nismo nikake agitatorke«, je izjavila neka gospa, »me smo le matere angleških vojakov, ki so dali svoje življenje za domovino. Gospa Hayes je zahtevala v svojem govoru, naj se vlada vendar enkrat zgane. Vstaja armada onih, ki zahtevajo pravico za svoje sinove, ki so jih podarili Angliji«.

Hvaležnost Finske Nemčiji

Helsinki, 14. okt. R. V finskem parlamentu je bila razprava o sklepu zunanjepolitičnega odbora, ki izredno poudarja, da so se razvijali odnošaji z Nemčijo v duhu nezlomljivega tovarištva v orožju ter da dobivajo tudi na gospodarskem področju vedno večji pomen. Finski zunanji minister je opozarjal na veliko podporo, ki jo je uživala Finska zlasti s strani Nemčije. Omenjal je predvsem dobave živil. Zastopnika kmetijske stranke in stranke sredine sta izrazila v imenu svojih strank svojo zahvalo Nemčiji za velikodušno pomoč Finski.

Hrvatska neomajno na strani Nemčije

Zagreb, 14. okt. R. Predsednik hrvatske vlade Mandič je imel sinoči po radiu nagovor na Hrvate, v katerem je med drugim dejal: Vztrajali bomo na strani Nemčije. Ramo ob rami se bomo borili z nepremagljivo nemško vojsko. Hrvatska bo doprinesla vse potrebne žrtve, da se doseže končna zmaga in za vedno odstrani boljševiška nevarnost od Evrope.

Ducejev poziv italijanskim letalcem

Rim, 13. okt. DNB. Državni podtajnik za letalstvo je v torek zvečer pozval po Ducejevem nalogu preko rimskega radija vse častnike in moštvo nekdanjega italijanskega letalstva, naj sodeluje pri osnovanju novega italijanskega letalstva.

Ljubljana žrtvam komunističnih zločinov

V vseh ljubljanskih cerkvah so bile včeraj na obletnico smrti pokojnega bana dr. M. Natlačena žalne svečanosti. V stolnici je imel ob veliki asistenci stolnih kanonikov slovesno službo božjo škof dr. Gregorij Rožman. Polnoštevilno je bila zbrana ljubljanska vseučiliška mladina s starešinstvom na čelu.

Ljubljana se je pietetno poklonila spominu zaslužnega bana dr. M. Natlačena, hkrati pa tudi drugih žrtev komunističnega terorja. Tako se je na obletnico smrti dr. M. Natlačena okrepila misel protikomunistične borbe in so se pomnožile vrste vseh zdravih sil, ki hočejo sodelovati v protikomunistični borbi.

Nove znamke v Ljubljanski pokrajini

Nasveti našim filatelistom

Iz vrst filatelističnega kluba smo prejeli:

Politični položaj ljubljanske pokrajine se je spremenil. Vsak filatelist se je pri imenovanju predsednika Ljubljanske pokrajine že koj prve dni zavedel, da bo to gotovo prišlo do izraza tudi na znamkah, saj so to najsodobnejši dokumenti zgodovinskih dogajanj.

Različne so bile posledice tega spoznanja. Med tem ko so se špekulanti iz dobe »Co. Ci.« in podobnih neslednih izdaj razveselili, upajoč na ponovne neupravičene zaslužke, so se pravi zbiralci zgrozili. Še preživo jim je pred očmi položaj pred dvema letoma, takrat, ko so se šli filateliste ljudje, ki so videli v znamkah le možnost lahkega in hitrega zaslužka. Še se spominjajo razočaranja, ki so ga doživeli, ko jim je ekspert izjavil, da je od njega signirana znamka falzifikat. Niso še pozabil debat po časopisju, tako strokovnem kakor dnevnem. Tudi so jim še v spominu pravde, ki so se vršile pri sodišču, prav zaradi teh znamk.

Filatelistični klub »Ljubljana«, ki je pred stavnik slovenskih filatelistov, se je zdaj kot prvi zavedel svoje naloge. Takoj ko je doznal, da bodo izdane nove znamke, in sicer sedanje italijanske s priložnostnim natiskom, je ukrenil vse potrebno, da se zaščitijo interesi pravih zbiralcev-amaterjev.

Če hočemo, da si slovenska filatelija popravi zapravljeni ugled, ki ga je v svetu po krivdi okupacijskih znamk od Co. Ci. pa tja do »Alto« izgubila, moramo nastopiti javno odkrito in kar je glavno, — pošteno. (Treba je že v začetku naglasiti, da omenjenih znamk zaradi njihove namerno malenkostne naklade in kot posledice tega poplave falzifikatov sploh nihče več ne zbira. Dokaz za to je znaten padec cen tem znamkam v letošnjih katalogih). Zanašamo se pri tem na popolno razumevanje oblasti. Filatelija je dandanes že tako splošno razvita, da predstavlja dohodek od znamk za državo že popolnoma zanesljivo postavko v izkazu državnih dohodkov. S pametno politiko izdajanja znamk ima država možnost ta dohodek povečati brez škode za filateliste.

Upravičeno torej zahtevamo, da se tudi pri nas pokličejo v komisijo, ki odloča o osnutkih za nove znamke, o njih zunanji obliki in izdelavi, nakladi in razdelitvi tudi zastopniki filatelistov. Le s sodelovanjem filatelistov je možno ustvariti res realne znamke, ki nas bodo dostojno reprezentirale pred svetom. Malo nas je Slovencev, a zato naj bo to, kar napravimo, res dobro in dokaz naših vrlin.

Zahtevamo **strogo kontrolo** nad izdelanimi in pol izdelanimi znamkami. Vsa makulatura naj se komisijsko pregleda in po odstranitvi kosov, ki so namenjeni za poštni muzej, tudi komisijsko uniči. Prav tako se morajo uničiti tudi **ploskanice** (kliševi) odnosno tipografski **stavki** natiskov ter pri poznejših nakladah rednih znamk tiskovne plošče. Z opozorilom na disciplinske predpise in kazni, ki jih predpisuje zakon, je treba uslužbencem v tiskarni **preprečiti namerne mahinacije** pri pretiskavanju znamk. V ogenj morajo vsi obrnjeni natiski, poševni, pomaknjeni tiski ter vsako namerno okrnjenje tiskala. **Napak na znamkah filatelija ne potrebuje!** Obenem opozarjamo ponovno na to, da se izda **velika** naklada popolnih serij in da se pretiskajo le one znamke, ki so dejansko potrebne za redno poslovanje pošte. Pretiskavanje letalskih znamk bi n. pr. bilo v današnjih prilikah neumestno.

S takim ravnanjem se že v kali zatre vsako špekulantstvo. Treba je vedeti, da je tudi špekuliranje in navijanje cen znamkam prekršek, ki se bi moral kaznovati s prav tako strogimi kaznimi, kakor so kaznovani oni, ki trgujejo na črni borzi.

Vztrajamo na tem, da ima vsak pošten filatelist, ki že leta in leta kupuje vsako novo izdajo in mirno ter brez godrnanja plačuje pribitke, ki včasih niso majhni, pravico, da dobi tudi ob takih izrednih prilikah preko svojega kluba toliko serij, kolikor jih potrebuje, kakor je to običaj v vseh evropskih državah z razvito filatelijo, ter da ni prisiljen kupovati novih znamk pri verižnikih po neprimernih cenah. **Treba je torej organizacijam filatelistov dati na razpolago želeno količino popolnih serij.**

Poštno upravo prosimo, da svoje uslužbence opozori na njih dolžnosti. Filatelisti smo s poštarji vedno **prijatelji. Vendar ne** gre, da se bi ponavljalo to, kar se je dogajalo ob času prvih okupacijskih znamk. Nikakor ni bilo pravilno, da si je poštno osobje za zaprtim okencem delilo znamke, filatelisti pa so odhajali s pošte praznih rok. (Primer znamk »Alto commisario.)

Tudi okrožnica, da se posameznim osebam ne smejo prodajati večje količine ene in iste vrednote, bi bila na mestu. Špekulanti namreč lahko pokupijo eno samo vrednoto (običajno nižjo) ter tako razbijejo popolne serije. Ko se cena tej vrednoti navije na nemogočo višino, pa polagoma prihajajo s svojimi zalogami na dan. To je treba v bodoče onemogočiti.

Slovenski filatelisti, včlanjeni v filatelističnem klubu »Ljubljana«, smo v par besedah povedali svoje želje in opozorili na vse ono, kar bi lahko privedlo do mučnih in neprijetnih stvari. To smo smatrali za svojo **dolžnost.**

Filatelistični klub »Ljubljana«.

Dobra gobja letina

Dobre gobje letine so redke. Tako izredno dobra letina za žlahtne gobane, kakršna je bila lani, ni niti v vsakem desetletju. Na srečo so ljudje lani v mnogih krajih dobro izkoristili lepo priliko ter so nabrali ter nasušili nenavadno mnogo gob, da so trgovci še zdaj dobro založeni. Letos seveda nismo mogli pričakovati tako dobre gobje letine, kajti dobra letina ne sledi neposredno dobri. Zdaj se je začela jesenska sezona za gobe in gobarji so tudi letos živahno udejstvujejo. Kaže kakor je mogoče presoditi v začetku glavne jesenske sezone, da letošnja letina ni mnogo slabša od lanske. Žlahtnih gobanov je sorazmerno mnogo. Precej pa je tudi drugih užitnih gob, ki jih je skoraj vsako leto mnogo. Te gobe smo začeli ceniti malo bolje šele lani, vendar se ljudje še vedno niso povsem otresli starih predsodkov in nekateri se branijo najboljših gob, ki niso dovolj podobni »jurčkom«.

Jesenska gobja sezona je sorazmerno kratka. Letos se je začela pozno. Včasih gobarji »žanjejo« še celo decembra, vendar je glavne a nerazvite gobe niso tako primerne za nabiranje in uživanje. Izkušeni gobarji vedo, da premalo razvite gobe niso še devolj okusne ter so »vodene«. Zato ni priporočljivo vprav kopati iz zemlje najmanjših gobanov, kakor delajo nekateri, v strahu, da bi jih ne prehiteli tekmeci.

Gobarji začetniki si lahko zdaj pridobijo nekaj najpotrebnejšega znanja na živilskem trgu, kjer so stalno razstavljene razne užitne gobe v omarici in nekaj neužitnih. Razen tega se lahko dobro ogledajo užitne gobe pri prodajalkah. Seveda pa ne postaneš dober gobar že če si ogledaš samo gobe na trgu; ni pa tudi dovolj, da prečitaš knjigo o gobah. Dober gobar postaneš lahko šele po več letih, a moraš pogosto zahajati v gozdove, pazljivo prečitati več dobrih strokovnih knjig in se večkrat tudi obrniti na dobrega gobarja. Vendar za nabiranje najbolj navadnih gob, ki jih je jeseni največ v naših gozdovih in ki si zadnja leta že splošno znane kot užitne, ni potrebno posebnega znanja. Potrebno bi pa bilo, da bi ljudje znali pravilno ravnati z nabranimi gobami ter da bi prinašali na trg res zdrave in lepo očiščene, pa tudi primerno sortirane. Tržno nadzorstvo si prizadeva, da bi si nabiralci gob pridobili najpotrebnejše znanje in strogo nadzira na trg prinešeno blago, tako da gospodinje smejo nakupovati gobe na trgu brez skrbi. Če pa ne poznajo gob, jih naj ne kupujejo neposredno od prodajalcev po hišah.

Dve smrtni nesreči

Ljubljana, 14. oktobra

Včeraj sta se pripetili v Ljubljani dve prometni nesreči, ki sta žal zahtevali dve življenji.

Blizu njenega doma na Friškovcu je povozil tramvaj do smrti gospo Ivano Svetličevo, ki je stanovala na Taboru št. 5. Gospa Svetličeva je bila znana kot izredno požrtvovalna ter delovna prosvetna delavka. Kot upokojena učiteljica je posvečala vse sile bližnjemu in zlasti mladini. Bila je po svojem blagem srcu vprav rojena za učiteljico. Vedno je iskreno ljubila mladino kot res prava učiteljica in prav zaradi te ljubezni do otrok je včeraj tudi žrtvovala svoje življenje. Na Jegličevi cesti je hotela rešiti nekega otroka, ki je tekel proti tramvaju, a pri tem jo je samo doh'tela smrt. Gospa Svetličeva je bila 72 let stara. Kljub temu je bila še vedno delovna. Naše ženstvo bo pogrešalo izredno marljivo in požrtvovalno delavko, otroci so pa izgubili svojo najboljšo prijateljico. Za plemenito materjo žalujeta dva sinova, Dušan in Darko.

Tudi na Viču se je pripetila včeraj huda prometna nesreča. Na Tržaški cesti pri bloku je tovorni avtomobil povozil 44letno ženo uradnika zavarovalnice »Karitas« iz Ljubljane, Frančiško Čeč.

V ljubljansko bolnico so včeraj sprejeli še naslednje ponesrečence. Nevarno se je urezala v levico 45letna gospodinjska pomočnica Jožefa Tisovnik iz Ljubljane. — Na stroju si je obrezal desnico 24letni delavec Fr. Tomšič iz Ljubljane. — Na stružnici si je ranil levico Jože Križnar, 25letni strugar iz Ljubljane. — Močno se je pobil po obrazu šestletni sin mesarja Jože Tink iz Rudnika. — S kostanja je padel 12letni dijak Srečko Bergant in si zlomil levico. Gobje sezone navadno že konec, ko se začno vrstiti mrzla jutra s slano. Gobarji morajo zaradi tega čim bolj izkoristiti čas. Gobe ne čakajo: goba kmalu ostari in ni več dobra. Najboljše so mlade gobe, ki jih niso še načeli črvi, a ki so vendar že dovolj razvite. Mlade,

Naročite se na romane
DOBRE KNJIGE!

UHLJI

Gospod: Morali bi si odrezati uhlje. Prevelike imate za človeka.

Kmet: Vi, pa bi morali svoje malo podaljšati. Premali so za osla.

SODOBNA

Otrok staršem, ki ga kregata: »Vedno pravita, da sem poreden, ob vašini ločitvi se bosta pa prepirala, kdo od vaju me bo imel.«

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

KINO UNION Telefon 22-21
Najsijajnejša kmečka burka — Dve uri burnega smeha!
GREŠNA VAS
Strah hinavskih občinskih svetnikov pred razkrinkanjem njihovih »grehov«.
V glavnih vlogah: **Hansi Knoteck, Joe Stöckel, Josef Eichheim**
Predstave dnevno ob: 15.30 in 17.30 uri

KINO MATICA Telefon 22-41
Ljubka veseloigra o ženski prebrisanosti. — Prijetno presenečenje: **Pavla Wessely** — Prvič v filmski komediji! **Moderna** zgodba o mladem zakonu, hišnih prijateljih in domnevni nezvestobi
Prometena Marijana
Predstave dnevno ob 15. in 17.30 uri; ob nedeljah ob 10.30, 13.30, 15.30, 17.30

Tel. 27-30 **KINO SLOGA** Tel. 27-30
Dve uri lepe zabave! Nad vse zabavna in zapletena zgodbica o ljubezni na prvi pogled v Tobisfilmu
Dva v velikem mestu
V glavnih vlogah: **Monica Burg, Karl John, Hansi Wendler, Marianne Simson**
Predstave ob 15. in 17. uri; v nedeljo tudi ob 10.30 uri

DNEVNE VESTI

— **Zavod za raziskovanje Koroške.** Dne 10. oktobra je poteklo eno leto, kar je bil ustanovljen v Celovcu Zavod za raziskovanje Koroške. Za ustanovitev je dal pobudo okrožni vodja in državni namestnik dr. F. Rainer. Severa proslava obletnice je bila dne 11. oktobra. Zavodov ravnatelj je vseučiliški profesor dr. E. Kranzmayer. Na zavodu sodelujejo z znanstvenim delom vodja oddelka za prezgodovinsko in zgornjo zgodovinsko dobo dr. Karel Dinklage, dr. H. Müller-Karpe, prof. dr. G. Graber, ki vodi zavodov etnografski oddelek, dr. W. Paschinger, ki vodi zemljepisni oddelek asistentka tega oddelka dr. A. Richterjeva ter dr. G. Glauert.

— **Sedemdesetletnica »Slovenca«.** Na današnji dan pred 70 leti je pričel izhajati »Slovenec«, ki je začetkoma izhajal trikrat tedensko. Tiskali so ga v Blaznikovi tiskarni. Ustanovitelj je bil dr. Karol Klun.

— **Zelo dobra trgatev** bo letos v vinskem okolišu ob Mosli in v drugih nemških vinorodnih krajih. Trgatev bo znatno boljši kakor lanska. Tudi iz Bolgarije poročajo, da bo letošnja vinska letina v količinskem in kakovostnem pogledu zelo dobra. Grozdje bodo konservirali, ker ga zaradi transportnih težav ni mogoče izvažati. Po navodilih kmetijskega ministra se bodo večje količine grozdja posušile za izdelovanje brezalkoholnih pijač in marmelade.

— **Sto let je doživela** te dni gospa Evgenija Marija Marveli iz kraja Organo pri Veroni. Slavljenka ima 80 vnukov in pravnukov. Med neštetimi osebami, ki so ji čestitali, je bil tudi veronski škof.

— **Smrten padec z zvonika.** 44letni krovec Peter Fappani je šel popravljat streho zvonika župne cerkve v kraju Farfengo pri Brescii. Po nesrečnem naključju je strmoglavil z višine več metrov in obležal nezaveden pred cerkvijo. Revež je bil pri priči mrtev.

IZ LJUBLJANE

—lj **Predavanje o Mozartu** je imel predsnočnjim v okviru ljubljanske Nemške akademije njen predsednik dr. Henrik Swoboda. Predavanje je bilo v unionski srebrni dvorani, predavateljeva izvajanja so poživljale številne slike, nanašajoče se na življenje in delovanje nesmrtnega glasbenega genija. Zanimivo je, da je tudi ljubljanska Filharmonija sodelovala pri zbiranju prispevkov za Mozartov spomenik v Solnogradu. Predavatelj je želel za svoja temeljita izvajanja odobravanje vseh navzočnih poslušalcev.

—lj **Osemdesetletnico** praznuje na dan svojega godu gospa **Terezija Črnologar**, vdova po učitelju in konservatorju centralne komisije za umetnost in chranjevanje srednjeveških spomenikov. Jubilantki želimo, da bi v zadovoljnosti ponavljala še mnoge obletnice rojstnih dni. Pozdravljena, spoštovana gospa Črnologarjeva!

—lj **Danes otvori Drama svojo novo sezono** s Tavčar-Šestovo igro **»Cvetje v jeseni«.** Delo ima 13 slik, ki prikazujejo idilično jesensko ljubezen doktorja Ivana do kmečkega dekleta Mete. Iz tega izvirnega, našega dela, katerega dejanje se godi v Ljubljani in na Jelovem brdu, veje značilnost Tavčarjevega pripovedniškega duha, velika vera v domačo grudo in rod. Glavne vloge: Levarjeva, Levar, Cesar, P. Juvanova, Rakarjeva, Lipah, Vl. Skrbinšek, Kraljeva, M. Skrbinšek. Režija: prof. O. Šest.

—lj **Zgodaj je začelo dišati po snegu.** Včeraj zjutraj je že pošteno zeblo. Burja je brila ves dan in posebno močna je bila zlasti popoldne. Sonce je sicer prigrevalo, a ni moglo mnogo segreti, tako da je maksimalna temperatura dosegla le 11.2°. Včeraj je zračni tlak malo popuščal in ponoči se je poblažilo. Davi je začelo rositi in dišalo je po snegu. Vendar upamo, da snega še ne bo tako kmalu. Kaže, da se vreme spreminja ter da je zopet zavladal jug nad burjo.

—lj **Slovenski Rdeči križ poroča:** V skladišču paketov, Kotnikova 16, naj se javijo od dne 13. t. m. dalje do 20. oktobra vse osebe, ki so oddale pakete za odpošiljatelje iz naslednjih občin ter imajo v rokah prejemna potrdila zanje: Ajdovec, Ambrus, Bela cerkev, Brusnica, Črmošnjice, Dobrniče, Dvor, Hinje, Kostanjevica, Mirna, Mirna peč, Mokronog, Orehovica, Prečna, Sela-šumberk, Sv. Križ-Krka, Sv. Križ pri Litiji, Škocjan, Slivnica-Žalna, Šmarjeta, Šmihel-Stopiče, Št. Jernej, Št. Rupert, Št. Vid pri Stični, Stična, Toplice, Trebelno, Trebnje, Tržišče, Velika Loka, Zagradec in Žužemberk. Tamkaj se naj javijo tudi naslednje osebe: Majcen Terezija, Zupančič Marjana, Semolič Ana, Šugovič Draga, Zdešar Alojz, Utenkar Metoda, Ilešič Marija, Samec Pepca, Jandl Fani, Todorovič Ruža, Krivokapič Milica.

—lj **Nakazilo bencina in petroleja kot pomožno sredstvo za obrtnike.** Pokrajinski gospodarski svet razglaša, da se podaljšuje veljavnost nakazil za nabavo bencina, ki jih je izdal za mesec september, za mesec oktober in morejo vsi obrtniki, ki so take bone prejeli, pri drogerijah, ki so naznačene v nakazilih, do najkasneje 23. oktobra nakazani bencin dvigniti. Po 23. oktobru veljavnost vseh izdanih nakazil zapade. Nakazila se v oktobru ne morejo vnovčiti. Glede dodelitve bencina za november bodo interesenti obveščeni, čim dospejo potrebne zaloge bencina. Petrolej za obrtništvo bo nakazoval Pokrajinski gospodarski svet za mesec oktober na podlagi revidiranih seznamov obrtnikov ter imajo dvignite bone na sobi št. 12 obrtniki po posameznih strokah v naslednjem vrstnem redu: Dne 18. oktobra mizarji, dne 19. oktobra slikarji, urarji graverji in pasarji, dne 20. oktobra kleparji, mehaniki in ključavničarji, dne 21. oktobra knjigovezi, torbarji, elektrotehniki in steklarji. Interesenti se naprošajo, da se točno držijo prednjega vrstnega reda.

—lj **Ureditev prodaje zelja na trgu.** Prevod je sporazumno z mestnim tržnim odsekom in prehranjevalnim uradom določil, da imajo v Ljubljani ozroma v pokrajini pravico do nakupa svežega zelja in repe sledeče veletvrdke: Gospodarska zveza, Sinlikat trgovcev na debelo z zelenjavo in sadjem ter novo ustanovljena ljubljanska Zveza zeljarjev, ki imajo pravico nakupa svežega zelja ter repe in tudi prodaje na drobno. Oblast je uredila prodajo in nakup samo zaradi tega, da se prepreči stalno navijanje tržnih cen. Zelje bolo prodajali po maksimalni ceni 1.50 lir za kg. Nakup zelja in repe je že organiziran. Tako so včeraj prepeljali iz občine Dev. Marija v Polju okoli 7.000 kg svežega zelja, želeti pa je, da bi dobili zelje v prodajo tudi drugi trgovci, konzumi ter prodajalci in prodajalke na posameznih mestnih okrajnih trgih na Viču, pri Sv. Jakobu, v Šiški itd.

—lj **Za operne in dramske predstave** je predprodaja vstopnic vedno samo v opernem gledališču, vsak dan od 10.30 do 12.30 in od 16. do 18. ure. Za predstave med tednom so vstopnice na razpolago en dan prej, za nedeljske predstave pa dva dni prej, to je, že od petka od 10.30 dalje.

u— **R. Kipling-ova »Džungla« I. in II. del** je pravkar izšla v **Knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani.**

—lj **Na I. mešani meščanski šoli na Viču v Ljubljani** se bo začel reden pouk v ponedeljek dne 18. t. m. namesto 15. t. m., ker se je čiščenje stavbe nekoliko zakasnilo.

—lj **Ali ste že izpraznili in pospravili podstrešje zaradi zaščite pred letalskimi napadi?**

— **Združenje kmetovalcev** obvešča svoje člane, da je prodaja opečnih izdelkov oproščena kontrole ter si morejo interesenti opeko prosto nabaviti pri opekarnah.

Pesek za zaščito pred požari

Ljubljansko mestno poglavarstvo je ob cestah in ulicah pripravilo večje množine drobnega peska v lesenih ogradah, ki naj se ga občani brezplačno poslužujo, da svoje hise in stanovanja čim bolj zavarujejo proti nevarnosti požara pri morebitnih letalskih napadih, torej za gašenje zažigalnih bomb in lističev. Pošle zaloge tega peska bodo obnovljene tako, da bodo prišle na vrsto vse hiše.

Čim večja je zgradba in čim več ima prostorov, tem več je seveda treba tudi peska. Posebno mora biti pesek vedno pripravljen na hodnikih in stopniščih, prav tako pa tudi po vseh stanovanjskih in poslovnih prostorih ter v zakloniščih. Pripravljen mora biti pesek na takem prostoru, da je pri potrebi takoj na razpolago. Najbolje je hraniti pesek v papirnatih vrečicah — seveda samo v suhih prostorih. Da jih lahko prenašamo, naj bodo te papirnate vrečice s peskom težke samo od 3 do 5 kg, drugače pa mora biti pesek v lesenih zabojčkih. Predno damo pesek v vrečice, ga je treba dobro presušiti. V vsakem prostoru naj bodo najmanj 3 take vrečice ali tem ustrezajoča množina peska v zabojčkih, na podstrešju in v zakloniščih naj bo pa povsod še več peska. Priporočljivo je, da stoji pesek na primernih podstavkih, kar olajšuje snaženje prostorov in poveča dosegljivost v primeru potrebe. Zlasti pa naj bo pesek v bližini vrat.

Poraba tega brezplačnega peska za kakršnekoli druge namene je prepovedana ter bo vsakdo strogo kaznovan, če bo zaseden pri zlorabi peska.

Vsak se mora zavedati, da to služi skupni obrambi in zaščiti posameznika ter bo vsaka zloraba le na škodo te obrambe in varnosti.

Za namestitev peska za gašenje so odgovorni predvsem hišni lastniki za vse prostore, ki niso oddani strankam, prav tako pa tudi za podstrešje, stopnišče in zaklonišče, a najemniki so odgovorni, da je pesek pripravljen v njihovih stanovanjih in poslovnih prostorih.

Hišni starešina mora nadzorovati, da navedene osebe pesek res pripravijo in nameste. Pozabiti pa tudi ne smemo na zadostno množino vode, ki mora biti stalno in povsod pripravljena.

Opozorilo

Pokrajinska uprava razglaša:

Naboralno akcijo za domobrance smejo izvrševati samo osebe, pooblaščene s posebnim pooblastilom, opremljenim s podpisom g. šefa pokrajinske uprave.

Poziv

Pozivam vse osebe, ki so se priglasile za sprejem v začasno policijsko službo, da se zaradi zdravniškega pregleda javijo v poslopju Mladike v Ljubljani, Subičeva ulica št. 9, soba št. 3, v pritličju, in sicer po naslednjem vrstnem redu, dopoldne od 8. do 12. in popoldne od 14.30 do 17.30:

dne 14. oktobra dopoldne osebe, katerih priimki se začenjajo s črkami A do G, popoldne s črkami H do K;

dne 15. oktobra dopoldne osebe od črke L do črke O, popoldne od črke P do črke S;

dne 16. oktobra dopoldne od črke Š do črke V, popoldne ostali in vsi zamudniki.

Uprava policije

Tržaške novice

— **Smrtna kosa.** Umrli so v Trstu 37letni Rajmund Villenpart, 52letni Ubald Bartuluci, 81letni Josip Riegher, 59letna Marija Malis, Marija Urh, vd. Zupančič, 46letni Ivan Hace, 39letni Alojz Furlan, 17letni Bruno Gerbec, 67letna Angela Sablič, 53letni Josip Teja, 29letna Valerija Smolič, 80letni Pavel Jezerčič in 38letni Franc Austigar.

— **Tramvajska nesreča.** Na Korsu Cavour sta trčila tramvaja proge 1 in 8. Pri tem sta se ponesrečila 47letna natakarica Marija Kobol, ki ima poškodbe po obeh nogah, in 30letni Ernest Cucit, ki se je pobil po obrazu in rokah. Oba ponesrečenca sta bila prepeljana v tržaško bolnišnico, kjer se zdravi tudi 21letni Libero Indrigo, ki je pri padcu s kolesa dobil poškodbe po vsem telesu.

BELEŽNICA

KOLEDAR

Danes: Četrtek, 14. oktobra: Kalist.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Prometena Marijana.
Kino Sloga: Dva v velikem mestu.
Kino Union: Grešna vas.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5; Deu. Klanjšček Dia, Cesta Ariele Rea 4; Bohinec ded., Cesta 29. oktobra 31.

DRŽAVNO GLEDALIŠČE

DRAMA

Četrtek, 14. oktobra, ob 16.30: Cvetje v jeseni. Krstna predstava. Otvoritev dramske sezone. Izven. Cene od 22 lir navzdol.
Sobota, 16. oktobra, ob 16: Kovarstvo in ljubezen. Red Prvi.
Nedelja, 17. oktobra, ob 14: **V Ljubljano jo dajmo.** Izven. Znižane cene od 18 lir navzdol. — Ob 17: **Cvetje v jeseni.** Izven. Cene od 22 lir navzdol.

OPERA

Sobota, 16. oktobra, ob 16: Prodana nevesta. Izven. Otvoritev operne sezone. Cene od 32 lir navzdol.
Nedelja, 17. oktobra, ob 16: **Madame Butterfly.** Izven. Cene od 32 lir navzdol.

RADIO LJUBLJANA

ČETRTEK, 14. OKTOBRA

8.30—9.00: Jutranji pozdrav. 9.00—9.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.20—12.30: Uvod. 12.30—12.45: Poročila v nemščini in slovenščini. 12.45—14.00: Zabavni koncert; izvaja Radijski orkester, vodi dirigent Drago M. Šijanec. 14.00—14.15: Poročila v nemščini. 14.15—15.00: Popoldanska glasba. 17.00—17.15: Poročila v nemščini in slovenščini. 17.15—17.45: Zabavni koncert. 17.45—18.00: Narodopisno predavanje. 19.00—19.30: Slovenska narodna glasba, igra Radijski orkester, vodi dirigent D. M. Šijanec. 19.30—19.45: Poročila v slovenščini. Poročilo nemškega vrhovnega poveljstva v italijanščini. Napoved programa za naslednji dan. 19.45—20.00: Mala medigra. 20.00—20.15: Poročila v nemščini. 20.15—21.00: Pisana glasba. 21.00—22.00: Koncert Malega orkestra, vodi Oton Stenovic. 22.00—22.10: Poročila v nemščini.

O tem in onem

Največ neviht na svetu je na otoku Javi, najmanj ali skoraj nič pa v okolici severnega in južnega tečaja.

Vzhodno morje koristi toliko ali še več, kakor da bi bilo srednje rodovitno polje. Hektar one površine, ki pride v poštev za ribolov, daje povprečno 250 kg rib na leto.

Zlogovnica št. 47

a — a — al — bad — bi — blja — ca čr — do — dob — du — e — gan — ha ja — ja — kal — la — le — li — lju — mi naj — ne — ne — ni — ni — njak — nje no — ov — pi — pu — ran — se — si skup — spe — ta — te — to — ve.

Iz teh zlogov sestavi 13 besed s pomenom: 1. evropsko velemesto, 2. pokrajina v Italiji, 3. gradič in selo v Mirnski dolini, 4. umetni jezik, 5. vinorodni kraj na Primorskem, 6. ovsen kruh, 7. igra, tudi: vrsta mask, 8. janičarski meč, 9. glavno mesto evropske države, 10. cerkveni dostojanstvenik (hrv.), 11. pritok Save, 12. mesto v Prednji Indiji, 13. mesto v Hercegovini.

Zadnje črke in nato prve (v zadnji besedi prvi dve), oboje brane navzdol, povedó narodni pregovor.

Rešitev zlogovnice št. 46

1. Nikaragua, 2. iguman, 3. črešlovina, 4. Neretva, 5. Izabela, 6. Lateran, 7. Aleppo, 8. Žvirče, 9. Juvenal, 10. Erivan, 11. Giganti, 12. Amiranti, 13. Karavanke, 14. oprtnik, 15. Stritar.

»Nič ni lažjega, ko sam sebe prevarati«.

KLOBUČARNA „PAJK“
Vam strokovno osnaži, preoblika in prebarva Vaš klobuk, da izgleda kot nov. — Lastna delavnica.
Zaloga klobukov. — Se priporoča
RUDOLF PAJK, LJUBLJANA,
ŠV. PETRA CESTA ST. 33
MIKLOŠIČEVA CESTA ST. 12
(Nasproti hotela Union)

Genoveva Fox: 9

DEKLE Z MEJE

Roman

»Mogoče je sicer, da ni resnične nevarnosti,« je dejala mati čez nekaj časa, ko sta jeli pripravljati košare z živili in pobirati posteljno opravo, »ali oče si je vtepel v glavo, da je bolje, če ne ostanemo tukaj. Veš, Izabela, kar prijetno bo, takisto kakor na likofu, kadar postavijo nov skedenj, ali kadar se zbero sosede na šivanje,« je dodala s posiljeno veselostjo, toda prepričala ni s tem ne sebe ne prvorojenke.

Ob besedi »likof« je Polly, ki je svoji punčki iz cunj pravkar spletala bujne, predivastoplave lase, mahoma prenehala in vprašala: »Ali bodo tudi kolački, mati?«

»Nu, skoraj ne verjamem, da bi kdo utegnil peči kolačke, je odgovorila gospa Owensova, »a nekaj zabavnih dni se nam vsekako obeta.«

Dedek je po vsej sili vztrajal pri tem, da obleče svojo staro uniformo ter vzame sabljo in puško. Nato je hotela Polly vedeti, ali naj gre v rdeči kosteninasti obleki, in je bila močno razočarana, ko je mati odgovorila: »Ne, takšne pojdemo, kakor smo zdaj.« »A moja obleka je tako umazana,« je oporekla deklетce in mahoma našlo madež na temnem, doma tkanem blagu. Ni ji šlo v glavo, zakaj naj bi se dedek oblekel kakor za brambovsko veselico, vsi drugi bi se pa morali zadovoljiti z delovnimi oblačili. Gospe Owensovi se je kakopak tolikanj mudilo, da niti vsega slišala ni, kar je terjal otrok. Volovska telega je že čakala pred vrati, in mož je jel nositi posteljnino in jedilne košare iz hiše.

»Denita vsaka svoj čepec na glavo, otroka,« je zaklicala, »takoj odrinemo«. Obrnila se je k stari pisalni mizi ter vzela iz zgornjega predala pol tucata srebrnih žlička, skrbno zavitih v kos platna, in leseno škatlico z zlatima biseroma. Izabela je videla, kako so materi lica zardela, ko je z velikim železnim ključem zaklenila težka hišna vrata in krenila po stezi proti volom, ki so stali takisto pri miru, kakor da bi jim bilo peljati tovor žita v mlin.

Ko je voz oddrdral, so pogovori skoraj docela utihnili. Še ded, ki ga je bila snaha opomnila, naj ne straši otrok, se je le v mislih ukvarjal s tem, kako bo zavijal Indijancem vratove. Polly je tiho kramljala s svojo punčko, vsa blažena, da se pelje v goste. In od očeta Owensa ni bilo slišati drugega, kakor kdaj pa kdaj kak »Hi!«, ki je bil namenjen volom, in časih kak tlesk z jezikom, ki je veljal kobili Dolly.

Šele ko se je pokazala dolga streha Tuttlove hiše in njene mogočne kašče in skednji, se je Izabela spomnila košarice z jagodami, ki jo je bila pozabila doma na vnanji klopi pred vrati. Zdaj bodo prišle ptičice, ščinkavci, siničke in taščice, in se bodo gostile pred zapuščeno domačo hišo.

3. poglavje

Dedek se izkaže kot oglednik

Mesec je poplavljal vrhove gričev z mehko svetlobo. Cevi pušk, ki so jih držale temne postave na ramah, ko so korakale sem ter tja, so se pošastno bliskale. Mesečina je igrala na drevesnih štorih in prihuljenih grmih ter se lesketala okrog daljnih, nerazločnih predmetov. Begunce na Tuttlovi farmi je polnil nemir, ki so ga le s težavo skrivali. Skozi luknjo na vetrni strani največjega skednja, kjer je bil vihar odtrgal desko, in skozi reže v stenah so svetlobni žarki vznemirljivo vdirali v prostor, kjer so se ženske in otroci brez spanja premetavali po slamnicah in kupih sena.

Schriftleiter — Urejuje — Redattore: Rudolf Ozim — Für »Narodna tiskarna A. G.« als Druckstelle — Za »Narodno tiskarno d. d.« kot tiskarnarja — Per la »Narodna tiskarna s. a.« quale stampatore: Franc Jeran — Für den Inseratenteil verantwortlich — Za inseratni oddelek odgovorja — Responsabile per la parte pubblicitaria: Ljubomir Volčič